

## Enige Mycologische Waarnemingen in de omgeving van Vevey en Montreux, Canton de Vaud, Zwitserland

De rechtgeaarde mycofiel die door zijn beroep is gebonden aan een bepaalde stad of dorp en weinig tijd heeft voor excursies, is doorgaans alleen goed bekend met de mycoflora van zijn onmiddellijke omgeving.

Bladert men in zijn paddestoelendagboek, dan ziet men dat onze amateur zich doorgaans weinig druk maakt om taxonomische haarkloverijen. Veelal hebben zijn aantekeningen betrekking op bijzondere vondsten en ook wordt van jaar tot jaar nauwkeurig de mycologische inventaris van dezelfde vindplaatsen vermeld. Men ziet dan vaak dat de mycofiel vaste plekjes heeft voor bepaalde soorten: het dennenbosje waar elk jaar omstreeks eind juli Stinkzwammen zijn te vinden, de oude eikeboom in het park die hem omstreeks augustus telkens weer een *Fistulina hepatica* oplevert en mogelijk ontsnapt zelfs de periodiciteit van de vluchten *Coprinus comatus* op zijn gazonnetje niet aan zijn aandacht.

Aan deze nederige, maar soms nuttige registratie-arbeid komt plotseling een einde als hij onverwacht dient te verhuizen. Hij verliest dan zijn geliefde plekjes en moet elders geheel opnieuw beginnen. Dit is de schrijver van dit artikel zelf overkomen. In de zomer van 1967 verhuisde hij van Vlaardingen naar Vevey, een plaatsje aan het meer van Genève en eerst nu, (5 jaar later) beschikt hij over enige aantekeningen omtrent te paddestoelenwereld rondom zijn nieuwe woonplaats.

In de omgeving van Vevey en Montreux zijn veel gemengde loof- en naaldbossen op kleiachtige bodem. Door hun hoge ligging begint de mycoflora in deze bossen ietwat laat. Gedurende juni en juli is er doorgaans nog zeer weinig te vinden, behalve wat *Cantharellen*. De vele *Russula*'s en *Boleten* die men in deze maanden reeds in de Nederlandse bossen aantreft, ontbreken hier dan nog. Eerst in augustus verschijnen de paddestoelen in grote getale. Een dominerende soort is *Lactarius piperatus*, waarmee de bodem van de bossen vaak letterlijk is bezaaid. Op de tweede plaats komt dan *L. deliciosus*, die hier net zo algemeen is als *L. rufus* ten onzent! Het is mogelijk dat het hier echter een variëteit van de Oranje Melkzwam betreft, waarschijnlijk *L. salmonicolor*, zoals beschreven in het *Coolia* nummer van juli 1965. De melk blijft oranje en de groenkleuring bij het betasten is minder duidelijk dan bij de Nederlandse soort. Overigens bestaat er bij de plaatselijke bevolking nauwelijks interesse voor deze toch goed eetbare paddestoel.

Een derde, zeer algemene Melkzwam is *L. chrysorrheus* met de karakteristieke witte, zeer spoedig zwavelgeel wordende melk. De vroege *Russula*'s zijn niet opvallend verschillend van die in Nederland. Opvallend is de grote armoede aan *Boleten*. Het is niet geheel duidelijk of het hier een natuurlijke schaarste betreft, maar waarschijnlijk speelt de ijver van de plaatselijke paddestoelenzoekers, die een bijzondere voorliefde hebben voor "bolets et cèpes", hier een belangrijke rol. Slechts de soorten met een minder vaste consistentie als *B. luteus*, - *elegans*, - *granulatus* en - *viscidus* ontmoeten geen culinaire belangstelling.

De meest gezochte soort is ongetwijfeld *B. edulis*. Omtrent de vindplaatsen van deze paddestoel bestaan eigenaardige verhalen. Een geroutineerde zoeker vertelde mij, dat er een samenhang bestaat tussen deze zwam en de "Fausse oronge" (*Amanita muscaria*). Wanneer men een exemplaar van deze plaatselijk zeer algemene paddestoel aantreft, kan men er zeker van zijn dat er binnen een straal van ca. 30 meter een *B. edulis* is te vinden. Ik heb geprobeerd om deze bewering te verifiëren en tot mijn verbazing klopte het vele malen. In één geval trok ik steeds bredere cirkels rondom een fraai groepje van werkelijk reusachtige Vliegenschwammen zonder iets aan te treffen, totdat ik op het idee kwam om eens onder de *Amanieten* zelf te kijken. En zowaar, onder de hoed van het grootste exemplaar gingen twee *Boleten* schuil!

Mijn ideeën omtrent het al of niet zeldzaam zijn van paddestoelen ondergingen ook een grondige wijziging. Soorten als *Cantharellus tubaeformis* en *Craterellus cornucopioides*, die in Nederland nog nooit heb aangetroffen, zijn hier banale vondsten. Zelfs *Cantharellus cibarius*, die toch bij ons een duidelijke gedefinieerde soort is, vertoont zich hier in variëteiten. Zo vond ik eens op een klein plekje onder dennetjes een zestigtal zeer merkwaardige Cantharellen. In vorm, groeiwijze en organoleptische eigenschappen kwamen zij geheel overeen met *C. cibarius*. Het was echter beslist een opvallende variëteit. Het bovenste deel van de trechter vertoonde een meer donkere kleur die naar bruin zweemde, terwijl op ieder exemplaar paarsachtig violette vlekken werden waargenomen. Soms waren er ook bruine schubjes te zien. Volgens het album van Romagnesi dat ik er op nasloeg, betrof het hier "la variété montagnarde: *C. amethysteus* Quélet".

Een ander opvallend verschil met de Nederlandse mycoflora is de rijkdom aan Koraalzwammen in de bergbossen. *Clavaria* (*Clavariadelphus*) *pistillaris* groeit hier in grote groepen, vaak vergezeld van *Cl. truncata* en *Cl. fistulosa*. *Ramaria*'s zijn ook plaatselijk goed vertegenwoordigd. Zo vond ik in een bos op 1400 m hoogte een heksenkring van 2,5 m doorsnede, bestaande uit 19 exemplaren van de prachtige *Ramaria flava*. Omstreeks dezelfde tijd vertoonde het kantoor van een plaatselijke krant een 5,6 kg wegend exemplaar van *Sparassis crispa* in haar vitrine. De tekst bij deze opmerkelijke reuze spons beschreef het als een plaatselijke vondst en benadrukte merkwaardig genoeg de eetbaarheid van deze paddestoel.

Stekelzwammen als *Hydnum repandum* en *Sarcodon imbricatum* zijn hier ook talrijker dan in Nederland. De laatste soort wordt vaak ingemaakt in azijn en dient dan als garnering bij de regionale specialiteit "la Racletta". Beide zwammen worden ook vaak op de markt te koop aangeboden.

Bepaalde *Gasteromyceten* zijn weer zeldzaam. Van de aardsterren vond ik tot nu toe enkel *G. fimbriatum*, eens zelfs in een heksenkring van minder dan een meter middellijn, die veertig exemplaren telde! *Lycoperdon gemmatum* is zeer algemeen, *L. umbrinum* daarentegen zeldzaam, terwijl *Scleroderma vulgare* geheel ontbreekt. *Phallales* heb ik tot nu toe niet gevonden, hoewel *P. impudicus* tenminste in Valais algemeen schijnt voor te komen. Op een tentoonstelling te Bex zag ik nog een exemplaar van een rode *Clathrus*, geëtiketteerd als *Anthurus asaeroiformis*.

Met op hout groeiende zwammen is de schrijver slecht bekend. Het zal nauwelijks verbazing wekken dat *Coriolus versicolor*, *Trametes gibbosa* en *Armillaria mellea* ook hier volop te vinden zijn, maar misschien zijn *Trametes colora*, *Urgulina marginata* en *Tremellodon gelatinosum* vermeldenswaard. Op stronken van loofhout vond ik vaak de sterk naar anijs riekende *Lentinellus cochleatus*. In augustus 1970 bleken plotseling vele vruchtbomen in en rondom Vevey bedekt te zijn met de meest prachtige consoles van de Zwavelzwam, *Tyromyces* (*Laetiporus*) *sulphureus*. Waarschijnlijk waren omstreeks die tijd de voorwaarden ongewoon gunstig voor de fructificatie van deze gevaarlijke boomparasiet. Het verschijnsel herhaalde zich niet in het daarop volgende jaar.

Soorten van de *Hygrophorus* familie zijn vooral op enigszins drassige plaatsen te vinden. Groepjes *H. coccineus* trof ik zelfs aan op omstreeks 1300 m hoogte. Op dezelfde plaats, een moerassige helling die door kleine stroompjes konstant bevoeid werd, vond ik vaak een bekerachtig, hard, slijmerig rose gekleurd zwammetje dat hier "Oreille de veau" wordt genoemd. Bergbewoners eten dit onappetijtelijke ding soms rauw bij de sla. Romagnesi beschrijft deze zwam als *Guepinia helvelloides*. Over bekerzwammen bezit ik weinig aantekeningen. Zeker is *Peziza aurantia* hier meer algemeen dan in Nederland, maar andere vondsten beperken zich tot *Aleuria repanda*, *Galactinia viscosa* en (in het voorjaar) *Pustularia catinus*.

Tijdens de late herfst verdwijnen de dominerende melkzwammen als *L.*

piperatus en - salmonicolor om plaats te maken voor grote groepen van *Cortinarius albo-violaceus*. Een melkzwam die plaatselijk nog zeer lang doorzet is *L. resimus*. In naaldbossen vormt zij grote heksenkringen van kolossale, karakteristiek trechtervormige exemplaren. Van eind oktober tot laat in november lijkt het alsof de bossen beheerst worden door de Zwavelkoppen, waarvan *N. sublateritium* wel de fraaiste is. Andere soorten die men hier nog laat aan kan treffen zijn *Tricholoma rutilans* en *T. terreum*, *Craterellus cornucopioides*, *Paxillus involutus*, *Stropharia aeruginosa*, *Clitocybe nebularis* en zelfs *Boletus bovinus*.

Bij het opmaken van deze bescheiden balans wordt het mij duidelijk, dat er nog veel ontbreekt aan mijn kennis omtrent de mycoflora rondom mijn nieuwe woonplaats. Zo geven mijn aantekeningen geen informatie over *Morieljes*, *Helvella's*, *Trechterzwammen*, *Vezelkoppen*, wilde *Chappignons* en *Mycena's*. Ook zijn de geslachten *Amanita*, *Russula* en *Cortinarius* nauwelijks ter sprake gekomen.

Hopelijk zullen mijn waarnemingen gedurende de volgende 5 jaar in deze lacunes voorzien.

T. Stijve,  
Chemin de Pomey A 13,  
1800 Vevey  
Suisse.

## Russula Cuprea Kromb. ex. Lange en de „Name Game”

In de hitte en droogte van september 1971 met ons student-lid J. Hengstmengel wanhopig naar zwammen zoekende in de New Forest ten westen van Southampton, vonden we op 5 sept. bij Cadnam in de grasberm van de grote weg naar Lyndhurst 2 exemplaren van een *Russula* met de volgende kenmerken: Hoeden afgezien van het iets omlaag gebogen randgebied, geheel vlak, 70-75 mm in doorsnee, in het 30 mm brede en nauwelijks ingezonken centrum geligbruin met duidelijk iets groen erbij (Séguy 338, 339 op één der met "vert" aangegeven bladen van Séguy), terwijl in de perifere rest duidelijk rose bij deze kleur was gemengd (S. 203, 204).

De lamellen waren opvallend donkergeel, 6 mm breed en zij eindigden stomp (rond) bij de hoedrand. De geheel witte steel was + cilindrisch, 40 mm lang, 10 mm breed aan de top en 12 mm aan de basis. De kans tot een juiste determinatie te komen leken goed, immers: alle vlees was wit en duidelijk flink scherp, de kleur van de sporée was IV d in het recente standaardwerk van Romagnesi, "Les Russules" (hierna aan te duiden als "R-bybel") en H volgens Crawshay en de sporen waren (8.1-) 9-9.9 (-10.8)  $\mu$ , fraai geïsoleerd-wrattig (geen spoor van kammen!), waarbij de wratten vrij dicht opeen stonden en vrij stomp en groot waren (tot 1.5  $\mu$  hoog).

Zonder enige moeite komt men met bovenstaande gegevens en met de R-bybel uit op de groep *Urentinae*. Van de 8 onder deze groep genoemde soorten vervallen er al direct 4 (*badia*, *cristata*, *transiens*, *subcristatula*) omdat hun sporen wél kammen vertonen, terwijl *R. gigasperma* veel grotere sporen heeft en *R. adulterina* Fr. ss. Romagnesi sporen met puntige en zeer grote wratten (tot 2.25  $\mu$ ) die zelfs langer zijn dan de apiculus (1.75  $\mu$ ), hetgeen bij onze exemplaren zeker niet het geval was. De keuze gaat dan tussen *R. firmula* J. Schaeff ss. restr. en *R. cuprea* Kromb. ex Lange. Hier begint dan de gebruikelijke verrukkelijke chaotische verwarring, deels teweeg gebracht door onvolledigheid der beschrijvingen:

Aan de hoedkleur heeft men niets. Romagnesi besteedt 10 regels aan de beschrijving van de kleurvariaties bij *R. firmula*, doch niet minder dan 25 aan die bij *R. cuprea*, van welke laatste soort hij zegt, dat de kleur "extraordinairement variable" is. Hij noemt dan ook niet minder dan 7 vormen van *R. cuprea*, allen voorzien